

ઓગસ્ટ

- ૧ ઓગસ્ટ ૧૮૯૨ - ગુજરાતી સામયિક 'કુમાર' ના સ્થાપક તથા મહાન ચિત્રકાર રવિશંકર મહાશંકર રાવલનો જન્મ ભાવનગરમાં થયો હતો. ઈ.સ. ૧૯૨૪માં તેમણે 'કુમાર' કાર્યાલયની સ્થાપના કરી હતી. તેમણે કલાવિષયક પુસ્તકો પણ લખ્યા છે. (અવસાન- ૯/૧૨/૧૯૭૭)
- ૩ ઓગસ્ટ ૧૮૬૩ - ગુજરાતના વિજ્ઞાનવીર ત્રિભુવનદાસ કલ્યાણદાસ ગજજરનો જન્મ સુરતમાં થયો હતો. તેમણે વડોદરામાં 'એલેમ્બિક કેમિકલ વર્ક્સની સ્થાપના કરી. ઈ.સ. ૧૮૯૦માં વડોદરામાં કલાભવનની સ્થાપના કરી હતી.) અવસાન - ૧૭/૭/૧૯૨૦)
- ૬ ઓગસ્ટ ૧૮૨૦ - ઇતિહાસકાર, જૂની લિપિ - ભાષાઓના અભ્યાસી અને ગિરનારના ઇતિહાસના રચયિતા શંભુપ્રસાદ હરિપ્રસાદ દેસાઈનો જન્મ વઢવાણમાં થયો હતો. ઈ.સ. ૧૯૭૫માં 'જુનાગઢ અને ગીરનાર' ગ્રંથ પ્રગટ કર્યો. 'ઇતિહાસ દર્શન ભાગ- ૧ થિ ૫' પુસ્તક પ્રગટ કર્યું. (અવસાન- ૩/૪/૨૦૦૦)
- ૭ ઓગસ્ટ ૧૯૩૪ - ગુજરાતી સહીત અનેક ભાષાઓના જાણકાર, લલિત નિબંધકાર તથા વિવેચક ભોળાભાઈ શંકરભાઈ પટેલનો જન્મ મહેસાણા જીલ્લાના સોજા ગામમાં થયો હતો. તેમણે 'કાંચનજંઘા', 'દેવોની ઘાટી' અને 'વિદિશા' નિબંધસંગ્રહ આપ્યા છે. 'વિદિશા' પુસ્તકને દિલ્લી સાહિત્ય અકાદમી પુરસ્કાર એનાયત થયેલ છે. (અવસાન- ૨૦/૫/૨૦૧૨)
- ૭ ઓગસ્ટ ૧૯૩૬ - ગુજરાતી અને અંગ્રેજી ભાષા સાહિત્યના અભ્યાસી કવિ, વિવેચક, અનુવાદક અને અધ્યાપક ચંદ્રકાન્ત અમૃતલાલ ટોપીવાલાનો જન્મ મુંબઈમાં થયો હતો. તેમણે ઈ.સ. ૧૯૬૨માં 'મહેરામણ' કાવ્યસંગ્રહ પ્રગટ કર્યો હતો.
- ૯ ઓગસ્ટ ૧૯૩૬ - ગુજરાત રાજ્યના ભુતપૂર્વ મુખ્યમંત્રી હિતેન્દ્ર કનૈયાલાલ દેસાઈનો જન્મ સુરતમાં થયો હતો. તેઓ ઈ.સ. ૧૯૬૫માં ગુજરાતના મુખ્યમંત્રી બન્યા હતા. (અવસાન- ૧૨/૯/૧૯૯૩)
- ૧૦ ઓગસ્ટ ૧૯૨૧ - ગુજરાતના સુપ્રસિદ્ધ લોકનાયક કવિ દુલા કાગના શિષ્ય રતીકુમાર ભોલાશંકર વ્યાસનો જન્મ ગોંડલમાં થયો હતો. (અવસાન- ૧૨/૫/૧૯૯૦)

- ૧૨ ઓગસ્ટ ૧૯૧૯ - ભારતના અવકાશયુગમાં ગૌરવપૂર્વક આરંભ કરાવનાર ગુજરાતના સપૂત ડૉ. વિક્રમ અંબાલાલ સારાભાઈનો જન્મ અમદાવાદમાં થયો હતો. તેમણે ફીઝીકલ રીસર્ચ લેબોરેટરી (FRL)ની સ્થાપના કરી હતી. (અવસાન- ૩૦/૧૨/૧૯૭૧)
- ૧૨ ઓગસ્ટ ૧૯૨૨ - અંગ્રેજી સાહિત્યના અભ્યાસી અને ગુજરાતી ગદ્યના સ્વામી વાર્તાકાર, નવલકથાકાર, અનુવાદક યુનીલાલ કાલિદાસ માળિયાનો જન્મ રાજકોટ પાસે આવેલ ધોરાજીમાં થયો હતો. ઈ.સ. ૧૯૪૫માં ' જન્મભૂમિ' તંત્રી તરીકે રહ્યા હતા. ' વ્યાજનો વારસ' , ' લીલૂડી ધરતી' તેમની જાણીતી નવલકથાઓ છે. ' સઘરા જેસંગનો સાળો' તેમની હાસ્યરસ નવલકથા છે. જ્યારે ધૂધવતા પૂર' અને 'શરણાઈના સૂર' તેમના જાણીતા વાર્તાસંગ્રહો છે. (અવસાન- ૨૯/૧૨/૧૯૨૮)
- ૧૩ ઓગસ્ટ ૧૯૨૮ - ભારતના રાજકારણના ખ્યાતનામ અભ્યાસી, નિરીક્ષક અને સમીક્ષક રજનીભાઈ કોઠારીનો જન્મ પાલનપુરમાં થયો હતો.
- ૧૩ ઓગસ્ટ ૧૯૫૫ - ગુજરાતી કવિ, વિવેચક વિનોદ હરગોવિંદદાસ જોશીનો જન્મ અમરેલી જીલ્લાના ભોરંગડા ગામમાં થયો હતો. તેમનું વતન બોટાદ છે.
- ૧૩ ઓગસ્ટ ૧૯૨૮ - ભારતના રાજકારણના ખ્યાતનામ અભ્યાસી, નિરીક્ષક અને સમીક્ષક રજનીભાઈ કોઠારીનો જન્મ પાલનપુરમાં થયો હતો.
- ૧૩ ઓગસ્ટ ૧૯૫૫ - ગુજરાતી કવિ, અને વિવેચક વિનોદ હરગોવનદાસ જોશીનો જન્મ અમરેલી જીલ્લાના ભોરીગડા ગામમાં થયો હતો. તેમનું મૂળ વતન બોટાદ હતું. તેમણે ' પરંતુ' , 'ઝાલર વાગે જૂઠડી' અને ' શિખંડી' નોંધપાત્ર કાવ્યસંગ્રહ છે.
- ૧૫ ઓગસ્ટ ૧૯૨૧ - ગુજરાતી અને સંસ્કૃત ભાષાના અભ્યાસી ભાઈલાલભાઈ ભટ્ટ ' યોગેશ્વર'નો જન્મ ધોળકાના સરોડા ગામમાં થયો હતો. તેમણે કવિતા, નવલકથા અને પ્રવાસના ૬૦ થી વધારે પુસ્તકો પ્રકાશિત કર્યા છે. (અવસાન ૧૮/૩/૧૯૮૪)
- ૧૫ ઓગસ્ટ ૧૯૩૪ - સુગમ સંગીતના સીમાસ્તંભ સમા સંગીતકાર પુરષોત્તમદાસ ઉપાધ્યાયનો જન્મ ખેડા જીલ્લાના ઉત્તરસંડામાં થયો હતો.

- ૧૬ ઓગસ્ટ ૧૯૪૮ - જાણીતા નાટ્ય , દિગ્દર્શક અને ટીવી નિર્માતા ભરતભાઈ બાલકૃષ્ણ દવેનો જન્મ અમદાવાદમાં થયો હતો.
- ૧૬ ઓગસ્ટ ૧૯૨૬ - ગુજરાતના દિલરૂબા વગાડનાર એકમાત્ર કલાકાર પ્રવીણસિંહ જાડેજાનો જન્મ રાજકોટ જીલ્લાના વાવડીમાં થયો હતો.
- ૧૭ ઓગસ્ટ ૧૯૦૮ - ગુજરાતી સાહિત્ય અને સંગીતમાં ગઝલોના કવિ અબ્દુલગની અબ્દુલકરીમ દહીંવાલાનો જન્મ થયો હતો.
- ૧૮ ઓગસ્ટ ૧૭૭૭ - પ્રેમ ભક્તિલક્ષણા ભક્તિની પરંપરા સાહિત્યનું પ્રદાન આપનાર દયારામ પ્રભુરામ ભટ્ટનો જન્મ વડોદરા જીલ્લાના ચાંદોદ ગામમાં થયો હતો. તેઓ ; દયાસખી' તરીકે જાણીતા હતા. તેમણે અનેક ગરબી, રાસ અને આખ્યાનોની રચના કરી હતી. આ ઉપરાંત ' રસિકવલ્લભ', ' ગરૂડ સંવાદ' અને પ્રબોધબાવની' જેવી ઉત્તમ રચનાઓ આપી છે. (અવસાન ૨૮/૨/૧૮૫૨)
- ૧૮ ઓગસ્ટ ૧૯૪૧ - ગુજરાતી સાહિત્યના ઉંચી કોટીના કવિ, નાટ્યકાર અને વિવેચક સિતાંશુ યશચંદ્ર મહેતાનો જન્મ ભુજમાં થયો હતો. તેઓ રાજ્યના ઉચ્ચ અધિકારી તરીકે પણ સેવા આપી હતી.
- ૧૮ ઓગસ્ટ ૧૯૪૬ - ગુજરાતી રંગભૂમિ તથા ચલચિત્રોની અસરકારક ભૂમિકા ભજવનાર જાણીતી અભિનેત્રી અરૂણા ઈરાનીનો જન્મ મુંબઈમાં થયો હતો. તેમણે રાજકપૂરની સફળ ફિલ્મ ' બોબી'માં નાની પણ મહત્વની ભૂમિકા ભજવી હતી.
- ૧૯ ઓગસ્ટ ૧૯૧૬ - ગુજરાતી સાહિત્યના સુપ્રસિદ્ધ ગઝલકાર , મુશાયરાને અવનવી રંગતથી ભરી દેનાર રૂઆબદાર ગઝલકાર અમૃતલાલ લાલજીભાઈ ઘાયલનો જન્મ જુનાગઢ જીલ્લાના સરધાર ગામમાં થયો હતો. તેમણે ઈ.સ. ૧૯૫૪માં પ્રથમ ગઝલસંગ્રહ ' શૂળ અને શમણાં' પ્રગટ કર્યો હતો. (અવસાન- ૨૫/૧૨/૨૦૦૨)
- ૨૦ ઓગસ્ટ ૧૯૩૨ - ગુજરાતી સાહિત્ય અને પત્રકારના ક્ષેત્રે ઝળહળતા સિતારાની જેમ ચમકનાર ચંદ્રકાન્ત કૈશવલાલ બક્ષીનો જન્મ પાલનપુરમાં થયો હતો. તેમની ' પેરેલિસીસ' અને 'આકાર' જાણીતી નવલકથાઓ છે. બક્ષીનામા ભાગ- ૧ અને ૨ એમની આત્મકથા છે. (અવસાન- ૨૫/૩/૨૦૦૬)

- ૨૧ ઓગસ્ટ ૧૯૭૨ - ગુજરાતી કવિ દલપતરામ ડાહ્યાભાઈ ત્રિવેદીનો જન્મ વઢવાણમાં થયો હતો. તેમણે ગુજરાત વિદ્યાસભાની સ્થાપના કરી હતી. 'બુદ્ધિપ્રકાશ' સામયિકના તેઓ પ્રથમ તંત્રી હતા. (અવસાન ૨૫/૨/૧૯૯૮)
- ૨૨ ઓગસ્ટ ૧૯૭૯ - ભારતના અનેક સુપ્રસિદ્ધ અર્થશાસ્ત્રી જેમના વિદ્યાર્થીઓ હતા તેવા દેશના આંતરરાષ્ટ્રીય વિખ્યાત અર્થશાસ્ત્રી ચંદુલાલ નગીનદાસ વકીલ (સી.એન.વકીલ)નો જન્મ ભરૂચ જીલ્લાના હાંસોટમાં થયો હતો. (અવસાન - ૨૬/૧૦/૧૯૭૯)
- ૨૨ ઓગસ્ટ ૧૯૨૧ - રંગભૂમિના મુઠ્ઠી ઉંચેરા આરાધક , ઇન્ડિયન નેશનલ થીયેટરના સ્થાપક દામુભાઈ ઝવેરીનો જન્મ મુંબઈમાં થયો હતો. (અવસાન ૧૫/૩/૨૦૦૨)
- ૨૨ ઓગસ્ટ ૧૯૨૨ - ગુજરાતી ગદ્યના સ્વામી વાર્તાકાર, નવલકથાકાર અને અનુવાદક ચુનીલાલ કાલિદાસ મડિયાનો જન્મ રાજકોટ પાસેના ધોરાજી ગામમાં થયો હતો. તેમણે ઈ.સ. ૧૯૪૪માં પ્રથમ વાર્તાસંગ્રહ ' ધૂધવતા પૂર' પ્રગટ કર્યો. ' હું ને મારી વહુ' અને 'રંગદા' તેમના નાટકો છે. ' વ્યાજનો વારસ', ' પાવક જ્વાળા', ' લીલૂડી ધરતી ભાગ-૧ અને ૨' , ' વેળા વેળાની છાંયડી' સુપ્રસિદ્ધ નવલકથાઓ આપી છે. (અવસાન ૨૯/૧૨/૧૯૬૮)
- ૨૩ ઓગસ્ટ ૧૯૪૪ - ગુજરાતી નિબંધકાર , વાર્તાકાર અને કવિ પ્રવીણભાઈ શનિલાલ દરજીનો જન્મ પંચમહાલ જીલ્લાના મહેલોલ ગામમાં થયો હતો.
- ૨૪ ઓગસ્ટ ૧૯૩૩ - સમાજસુધારક પ્રવૃત્તિમાં અગ્રેસર રહેનાર નર્મદાશંકર લાલશંકર દવેનો જન્મ સુરતમાં થયો હતો. તેમણે 'દાંડિયો' પાક્ષીકની શરૂઆત કરી હતી. ' નર્મદને ગદ્યના પિતા' અને અર્વાચીનોમાં આદ્ય ' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે. તેમણે ' નર્મકવિતા', નર્મગદ્ય', ' નર્મકોશ' , ' પિંગળપ્રવેશ' અને ' મારી હકીકત' મહત્વની કૃતિઓ છે. (અવસાન- ૨૫/૨/૧૯૮૬)
- ૨૪ ઓગસ્ટ ૧૯૫૧ - મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્ય, ચારની સાહિત્ય તથા લોકસાહિત્યના ઊંડા અભ્યાસી શ્રી બળવંતભાઈ શાંતિલાલ જાનીનો જન્મ રાજકોટ જીલ્લાના કમળાપુર ગામમાં થયો હતો.

- ૨૫ ઓગસ્ટ ૧૮૯૭ - ગુજરાતના પ્રકૃતિવિદ હરિનારાયણ આચાર્યનો જન્મ ઊંઝામાં થયો હતો. તેમણે ' વનવગડાના વાસી' પુસ્તક લખ્યું હતું. (અવસાન ૨૨/૫/૧૯૮૪)
- ૨૭ ઓગસ્ટ ૧૯૦૪ - ભારત સરકારમાં અનેક ઉચ્ચ હોદ્દાઓમાં રહી ચૂકેલા કુશળ વહીવટકર્તા તથા વલ્લભવિદ્યાનગર સંકુલના વહીવટકર્તા હીરાભાઈ મુળજીભાઈ પટેલ (એચ.એન.પટેલ)નો જન્મ મુંબઈમાં થયો હતો. (અવસાન - ૩૦/૧૧/૧૯૯૩)
- ૨૮ ઓગસ્ટ ૧૮૯૬ - ' રાષ્ટ્રીય શાયર'નું બિરુદ મેળવનાર ગુજરાતના લોકપ્રિય સાહિત્યકાર ઝવેરચંદ કાલિદાસ મેઘાણીનો જન્મ ચોટીલામાં થયો હતો. તેમણે ' સૌરાષ્ટ્રની રસધાર', 'સોરઠી બહારવટિયા', સોરઠી સંતવાણી', 'જેવા લોકવાર્તાના સંપાદનો આપ્યા છે. આ ઉપરાંત તેમણે ' કંકાવટી', 'ચૂંદડી', 'હાલરડાં', ઋતુગીતો', અને ' રઢીયાળી રાત' કાવ્યસંગ્રહ આપ્યા છે. ' સોરઠ તારા વહેતા પાણી', ' તુલસી ક્યારો', 'વેવિશાળ' સામાજિક નવલકથાઓ આપી છે. (અવસાન- ૯/૩/૧૯૪૭)
- ૨૮ ઓગસ્ટ ૧૯૨૪ - આંતરરાષ્ટ્રીય ખ્યાતી ધરાવનાર સુપ્રસિદ્ધ મહાન જાદુગર કાંતિલાલ ગિરધરલાલ વોરા (કે. લાલ)નો જન્મ સૌરાષ્ટ્રના બગસરામાં થયો હતો. ઈ.સ. ૧૯૪૦માં તેમણે પ્રથમ શો કર્યો હતો.(અવસાન- ૨૩/૯/૨૦૧૨)
- ૨૯ ઓગસ્ટ ૧૯૮૭ - ગુજરાત રાજ્યના સૌપ્રથમ મુખ્યમંત્રી, સેવાભાવી અને સાદગીભર્યા તેજસ્વી દેશભક્ત ડો. જીવરાજ નારાયણભાઈ મહેતાનો જન્મ અમરેલીમાં થયો હતો. ઈ.સ. ૧૯૬૦ની પહેલી મે ના રોજ ગુજરાત અલગ રાજ્ય બન્યું ત્યારે તેઓ ગુજરાત રાજ્યના પ્રથમ મુખ્યમંત્રી બન્યા. (અવસાન - ૯/૧૨/૧૯૭૮)
- ૩૦ ઓગસ્ટ ૧૯૦૩ - અનુવાદ લેખન દ્વારા વિવિધ ભાષાઓના ઉત્તમ પુસ્તકો આપનાર , ગાંધી વિચારસરણીના પુરસ્કર્તા નગીનદાસ નારણદાસ પારેખનો જન્મ વલસાડમાં થયો હતો.
- ૩૦ ઓગસ્ટ ૧૯૪૨ - ગુજરાતી સાહિત્ય, પત્રકારત્વ, ધર્મદર્શન અને સામાજિકક્ષેત્રે સંકળાયેલ અવિરત કટારલેખક કુમારપાળ દેસાઈનો જન્મ સૌરાષ્ટ્રના રાણપુરમાં થયો હતો.
- ૩૧ ઓગસ્ટ ૧૯૩૨ - વિશ્વમાં તબીબીક્ષેત્રે તથા માનવ કિડની ટ્રાન્સપ્લાન્ટ માટે જાણીતા તબીબ ડો. હરગોવિંદ લક્ષ્મીશંકર ત્રિવેદી (એચ.એલ.ત્રિવેદી)નો જન્મ હળવદ તાલુકાના

ચરાડવા ગામમાં થયો હતો. તેઓ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ કિડની ડીસીઝ એન્ડ રીસર્ચ અમદાવાદ ખાતે સેવા આપી રહ્યા છે. તેમના માર્ગદર્શનમાં ૪૦૦ થી પણ વધારે કિડની ટ્રાન્સપ્લાન્ટેશનનો રેકોર્ડ છે.

૩૧ ઓગસ્ટ ૧૯૩૮ - ગુજરાતી સાહિત્યના ક્ષેત્રે પોતાની આગવી મુદ્રા ઉપસાવનાર રતિલાલ મોહનલાલ બોરીસાગરનો જન્મ સાવરકુંડલામાં થયો હતો. તેમણે ' મરક મરક' અને આનંદલોક' હાસ્ય પુસ્તકો આપ્યા છે.

૩૧ ઓગસ્ટ ૧૯૫૭ - ગુજરાત તેમ જ દેશમાં અને વિદેશમાં પણ ભાગવત - રામાયણના સુપ્રસિદ્ધ કથાકાર શ્રી રમેશભાઈ વ્રજલાલ ઓઝાનો જન્મ દેવકામાં થયો હતો.